

עוֹלָם הַיְשִׁיבָה

הַדְרָכָה מַעֲשִׂית לְבֵן יְשִׁיבָה

מְלוֹקֵט מְדַבְּרֵי רְבוּתֵינוּ הַגְּאוּנִים:

רבי אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל, רבי אהרן קוטלר זצ"ל, רבי אהרן יל.
שטיינמן שליט"א, רבי אליהו דסלר זצ"ל, רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, רבי
בן ציון אבא שאול זצ"ל, רבי דב יפה שליט"א, רבי חיים קנייבסקי שליט"א,
רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, רבי יחזקאל
לוינשטיין זצ"ל, רבי ישראל סלנט זצ"ל, רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א,
רבי שלמה ולבה זצ"ל, ועוד.

נכתב ונערך בעזרה"י

ע"י

ברוך בלאמור"ר משה שליט"א חורש

שנת התשס"ט

Rabbi CHAIM P. SCHEINBERG

Rosh Hayeshiva "TORAH ORE"
and Morah Hora'ah of Kiryat Mattersdorf

הרב חיים פינחס שיינברג

ראש ישיבת "תורה אור"
ומורה הוראה דקריית מטרוסדורף

בס"ד, חודש סיון, תשס"ט

מכתב ברכה

הנה הביא לפני הרה"ג ר' ברוך חורש שליט"א, גליונות מספרו אשר בשם "עולם הישיבה" יכונה, והוא ליקוט נרחב שנכתב בטוב טעם ודעת בענין הכוונה מעשית לצעירי הצאן בראשית דרכם במסילה העולה בדרך השם, בשעה שנכנסים לעולם הישיבות הקדושות, ובטבע הדברים כל ההתחלות קשות, בנסיגות שונים ומשונים, המתחדשים לבוא על התלמידים, וחיבור זה בא לסייעם בדרך עלייתם בלימוד התורה הק' ובקנין מידות טובות ועבודת השם, וברכה מרובה יש בחיבור זה.

וע"כ אברך את הרב המלקט שחפץ ה' בידו יצליח והדברים שלי קט וערך יעשו פרי וחיזוק בעולמה של תורה, ותרבה הדעת את ה' בכל מבקשי התורה.

שער א'

א **הקדמה**

תפקיד בן ישיבה / הגדול מחבירו מסודר מחבירו / כניעה לסדרי הישיבה /
חשיבות סדרי הישיבה

ה **פרק א' - בוקר - תפילת שחרית**

תפילה ישיבתית / א. שמירת הזמנים / ב. עצות לכוונה בתפילה / להאריך
בתפילה / תפילה מתוך סידור / להרגיש שעומד ומבקש מה' / לא להתייאש
/ כוונה בתחילת כל ברכה / ג. מעלת תפלת שחרית

יג **פרק ב' - לימוד העיון**

מהו לימוד ב"עיון"? / העיון אינו נמדד בכמות המפרשים / צורת הלימוד
בעיון / א. דיוק בלשון הגפ"ת בבהירות / ב. התעוררות לקושיות / ג. הבנה
בלימוד / ד. התעכבות בדף הגמ'

יח **פרק ג' - השיעור**

מעלת השיעור החי / א. דקדוק רק בדברי הרב / ב. כתיבת השיעור / ג.
שאלות בשיעור / ד. כשמהו לא מובן בשיעור

כג **פרק ד' - סדר חזרה**

א. שהסוגיא תהיה ברורה לגמרי / ב. חזרה על השיעור / ג. שיחה עם
המגיד שיעור בלימוד / ד. חידושי תורה / ה. הרגשת אי הבנת השעור / ו.
סיכום בסוף סדר / ז. כתיבה וסיכום בכתב / ה. הכתיבה עוזרת לבהירות /
סיכום באריכות / לכתוב גם דברים פשוטים

לב **פרק ה' - שעת מנוחה**

א. לא לצאת קודם הזמן / ב. עת המנוחה / שעות השינה ביממה / ג. מה
לעשות בזמן שנותר: / חזרה / לסיים המסכת שלומד / ד. קושי הריכוז /
ה. לא לבזבז הזמן בשעות אלו / ו. קריאת סיפורים על גדולי ישראל

להתאמץ אבל לא יותר.

ואני רואה שיש לך עצבנות שאתה חושב שאתה לא מבין, ואין אתה עולה בלימוד, אבל אין הדבר כן".

ו. סיכום בסוף סדר

הנהגה מעניינת כותב הגמ"ל שליט"א "תמיד כשמבררים איזה ענין צריך לאחר הברור לעשות סיכום" [דרכי החיים עמ' רפ"ח].

ונראה דב' מעלות יש לסיכום: א. שדברים ארוכים קשה לזכורם משא"כ אם זה מתומצת. ב. כל עוד ולא סיכם בתימצות, הרי הרבה פעמים הדברים נשארים מעורפלים ולא מסודרים משא"כ אם מסכם – הרי הוא מחויב לסדר את הנלמד בראש.

וכך אמר הגאון ר' אלחנן וסרמן זצ"ל ההבדל בין אדם שלומד והוא קצת מבולבל – זה כמו ספריה, בספריה יש כרטסת מסודרת כמה שיש יותר ספרים כך הספריה יותר טובה.

אולם אם אין כרטסת מסודרת כמה שיש יותר ספרים כך יותר גרוע כי כבר א"א למצוא דבר. [קובץ מאמרים ואגרות ח"א עמ' קצ"א].

ולכן היה מנהגו של הגר"ח שמואלביץ זצ"ל שבסוף כל סדר או שיעור היה מסכם בקצרה את תוכן הנלמד [הדרן עלך עמ' נ"ח].

ומה טוב ומה נפלא לאמץ דרך והנהגה מיוחדת זו אשר היא בבחינת דרך קצרה – שלא לוקחת זמן רב, וארוכה – שע"כ הדברים נשמרים בהירים וברורים לזמן רב.

ולכן אם אפשר לתאם זאת מראש עם החברותא להקציב בסוף הסדר עשר דקות או רבע שעה לסיכום ודאי זה עדיף. אך גם אם החברותא לא מסכים יעשה זאת לבדו בכתב או בע"פ.

ז. כתיבה וסיכום בכתב

הכתיבה עוזרת לבהירות

אחד מקניני עולם שנתן לרכוש כבר בישיבה זהו הסיכום הכתב, הסיכום בכתב מעבר לזה שהוא גורם שהדברים יעמדו ימים רבים, הוא גורם

פרק ה'

שקידה והתמדה

הנה ענין לימוד התורה בעמל ובשקידה – זהו היסוד של ה"בן תורה", וכבר נכתבו ספרים רבים בערך לימוד התורה וכן בערך עמל התורה והשקידה בה. אולם בפרק זה נעתיק רק כמה הדרכות מעשיות שעמדו עליהם גדולי הדור, ואידך זיל גמור.

א. מהי התמדה?

א. מסירת הלב:

מרן החזו"א זצ"ל כותב "מושג של שקידה אינו תלוי בהארכת הזמן, אלא במסירת האישיות ונתינת הלב במתנה לעיון התורה, וטובה שעה אחת בשקידה והשתוקקות מרבות בעצלתיים, ואמנם התמדת הלימוד היא תולדה מחוייבת מהשקידה, אך השכל עם המידות התאוניות, וע"ז אמרו לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר. ובזה יפגע האדם בחינה של תחילתו מר וסופו מתוק" [קוב"א ח"א אגרת י'].

ללמוד בחריצות

וכך כותב גם הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל לנכדו "ומחמת כי תלמוד תורה הוא מהדברים הצריכים חיזוק, לא מנעתי מלחזק אותך, ולזרז למזורז שתזדרז ללמוד בזריזות ובחשק גדול, כי מה שלומדים בעצלות כל היום יכולים ללמוד בזריזות בכמה שעות" [והובא בכתבי ר' זונדל מסלנט עמ' קט"ז].

והמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הקריא מכתב זה בשיחה בישיבה והוסיף שאין כוונת הגר"ח כלל לאלו שמבטלים מלמודם, אלא אף הלומדים כל הזמן מ"מ יתכן שלימודם נעשה בעצלות ולא בזריזות, כגון אלו הלומדים ברפיון ונשענים על העמוד ודאי שאין תלמודם נעשה בזריזות ומחמת כך לא יספיקו בתלמודם. [אור יחזקאל ח"ה עמ' קי"ז].